

Шевченко Р. Ю.
*кандидат географічних наук,
доцент кафедри заповідної справи та рекреаційної діяльності
ДЗ «Державна екологічна академія
післядипломної освіти та управління»*
Акименко С. Г.
*магістрант
ДЗ «Державна екологічна академія
післядипломної освіти та управління»*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-337-1-36>

ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКИХ ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОЛОГО-КОСМОГОНІЧНИХ ЗНАНЬ ПРО ГАРМОНІЙНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ЗАХИСТ ДОВКІЛЛЯ

Сучасним кластером просторової економіки в Україні є зелений туризм. Враховуючи те, що господарство держави функціонує під час військового стану, проектування та будівництво зелених садиб є інноваційним спрямуванням трансформації суспільно-економічних комплексів, які зазнали руйнівного впливу від падіння ВВП та НВП. Територіальна спеціалізація підприємств зеленого туризму післявоєнної відбудови набуватиме розвитку в наступних краях України: Наддніпрянщина, Слобожанщина, Сіверщина, Донщина, Таврія (Приазов'я, Причорномор'я) та Крим [1].

Привабливість підприємств зеленого туризму та їх рентабельність функціонування будуть напряму залежати від перцепційності (позитивної асоціативності із вдалим відпочинком) локацій, установ та організацій сектору економіки вражень. Враховуючи те, що післявоєнна відбудова України включатиме фактор відкритих кордонів із ЄС, де практика та досвід організації зелених туристичних послуг надзвичайно технологічно еволюціонувала у складові, наприклад, віртуальних (цифрових) рекреаційних послуг, український ринок зелених дестинацій у сучасному вигляді, може стати не конкурентоздатним і може залишатися на стадіях розробки відповідних проєктів ще довгий час. Для запобігання відповідних стагнаційних процесів в українській економіці вражень, необхідно розробити комплекс стимулюючих факторів промоції ексклюзивності та унікальності національного ринку зелених туристичних послуг та сфери рекреаційного обслуговування.

Особливість проєктів зеленого туризму повинна ґрунтуватися на спеціальному екологічному дизайні предметно-функціональних просторів готельно-ресторанного господарства, кемпінгових ансамблів,

екологічних садіб та господарств у стилі, які відображають українські етнонаціональні еколого-космогонічні уявлення (знання) про гармонійне природокористування та захист довкілля України.

Розглянемо сутність відповідної промоції на прикладі проекту організації соціально-економічної дестинації екологічного хутору на території Наддніпрянщини. Першим етапом передпроектних робіт постає наукова задача вивчення картографічних, історико-краєзнавчих та економіко-географічних джерел із відповідною інформацією про просторові особливості сільськогосподарських підприємств, які працювали на екологічних (натуральних) засадах на українських землях від найдавніших часів до 1917 р.

Першоджерелами є ретроспективні та стародавні (археологічні) картографічні твори: мапа трипільських поселень, яка укладена В. Хвойкою у 1894 р. та Межирич-мапа (12^к-14^к рр. до н.е.). Перша була довгий час демонструвалася у залі Київського обласного археологічного музею у с. Трипілля (рис. 1).

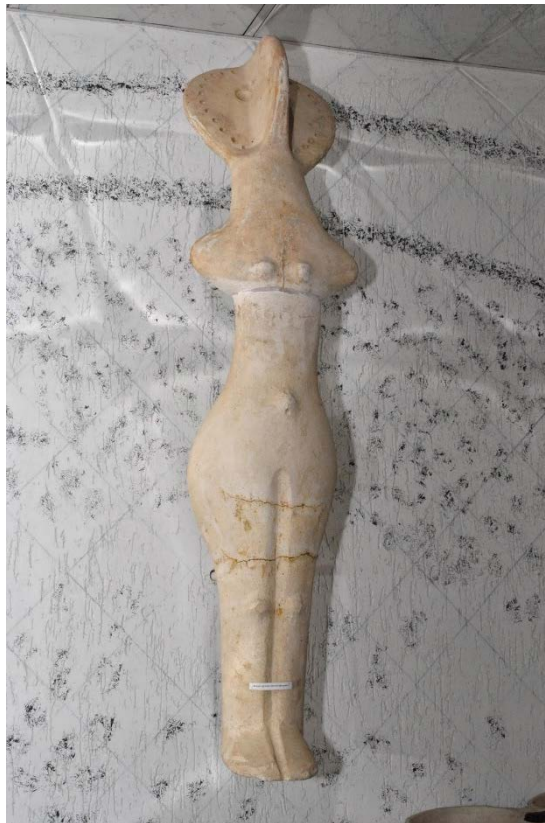

Рис. 1. Фрагмент мапи трипільського поселення із фігурою жінки-дідуха

Мапа відображає територіальну організацію місцевої громади на засадах дбайливого ставлення до довкілля (гармонійного природокористування) та циклів економічної, соціально-суспільної та побутової

життєдіяльності у відповідності до астрономічних періодичних явищ, подій та циклів. Поселення представлене у вигляді кола із концентричними малими колами в середині ойкумени, а в центрі кожної з них – розташовувалося джерело води. Відповідна космогонічна основа функціонування зеленої садиби (хутора) екологічної туристичної дестинації повинна бути закладена у підмурок відповідного проекту екохутора. В основу відповідного бізнес-проекту пропонується покласти картинні візуалізації космогонії українського хутора «Український Космос» художника Олега Шупляка.

Центральним елементом у проекті зеленого хутора повинен стати величезний Дідух, як космогонічний обріг та астрономічний годинник життєвого циклу місцевої громади (в нашому випадку – екотуристів та рекреантів) (рис. 2). Це та особливість національно-етнічної особливості в соціально-економічній системі України, що була навмисно забута та знищена окупаційною російською радянською системою.

Рис. 2. Екокосмогонічний символ на картині Олега Шупляка

Необхідно підкреслити, що локація українського поселення завжди відрізнялася двома топографічними та гідрографічними особливостями двох еколого-космогонічних стихій: води та землі, які для України є сакральними. Не дарма, на спеціальній мапі України Гійома де Боплана 1648 р. всі українські поселення показані такими, що розміщені на пагорбах та нанизані як намисто на лінії річкових систем (рис. 3).

Межеріч-мапа показує соціально-економічні особливості розташування проукраїнського поселення із урахуванням всіх складових гармонійного та раціонального природокористування. Показані населенні місця, локації рілля, полювання, рибальства та перші зелені рекреаційні системи (рис. 4).

Рис. 3. Фрагмент мапи поселень території України

Рис. 4. Межирич-мапа праукраїнського зеленого хутора

Проект конкурентоздатної екологічної зеленої садиби реалізовано у с. Опішня Полтавської області. Інсталювані всі основні еколого-космогонічні уявлення українців та побудована на екологічних засадах гармонійного природокористування зелена садиба, застосовуючи технології захисту довкілля.

Еколого-космогонічний аспект реалізовано у списоподібних димарях із етнічним орнаментом, територія екохутору має колоподібну

форму, по центру та краях якого розміщені інсталяції із іконікою української екоетнологічної міфології, інстальовані сонячні гномони різних форм та конструкцій (рис. 5).

Рис. 5. Астрономічний гномон-календар української етноекології

Таким чином робота екологічного (зеленого) хутора стала надзвичайно рентабельною та перетворилася у центр зеленого туризму Полтавщини. Завдяки інсталяції у роботу закладу економіки вражень національно-етнічних ексклюзивів, заклад зеленого туризму став надзвичайно перцепційним (туристично привабливим) та перетворився в економічно потужну туристичну дестинацію зеленої рекреації, що є відомою вже за межами України.

Відповідно за таким напрямком екодизанейрської комерційної промоції повинні проєктуватися всі інші заклади зеленого туризму України, що перетворить відповідну галузь економіки у флагман розважальної індустрії сфери обслуговування.

Список використаних джерел:

1. Сидоренко Л.І. Економіка та етнологія в зеленому туризмі: стародавні та сучасні технології захисту довкілля. Монографія. Київ, 2020. 256 с.